

Dr. Koos Wagenveld RA

Accounting concepten voor multicapital accounting

Radboud Universiteit Nijmegen

Agenda

- Zijn de huidige accounting concepten toepasbaar voor het sturen op meervoudige waarde?
- Van 'Double-entry' naar 'Triple-entry' accounting?
- De 12 "Recognised Comprehensive Accounting Principles for New Accounting" (Reporting 3.0: Blueprint 2 Accounting)

Radboud Universiteit Nijmegen

Concept 1: Meten in geldeenheden

- Toepassing op 'profit': registratie van uitsluitend financiële transacties
- Toepassing op 'people' en 'planet': meten in geldeenheden voor 'people' en 'planet' lijkt niet altijd mogelijk → naar een ruimere definitie. Hierbij wordt waarde niet uitsluitend in geldeenheden uitgedrukt, maar mogelijk ook in andere kwantitatieve eenheden, eventueel aangevuld met een kwalitatieve beschrijving

Radboud Universiteit Nijmegen

Concept 2: Rapporterende eenheid

- Toepassing op 'profit': registratie vindt plaats over een gedefinieerde (organisatorische of juridische) eenheid, gebaseerd op 'property rights'
- Toepassing op 'people' en 'planet': om waarde op het gebied van 'people' en 'planet' zichtbaar te maken is het 'property rights' principe veelal te beperkt en gaat het meer om 'impact' in de hele keten

---

Concept 3: Tweezijdige registratie

- Toepassing op 'profit': tweezijdige registratie van transacties
- Toepassing op 'people' en 'planet': tweezijdige registratie is ten aanzien van 'people' en 'planet' soms moeilijk toepasbaar. Een mogelijke oplossing hiervoor is 'triple-entry' accounting

---

Concept 4: Periodetoekenning

- Toepassing op 'profit': toerekening van kosten en opbrengsten aan een periode, gewoonlijk over een jaar
- Toepassing op 'people' en 'planet': de impact van een organisatie op 'planet' en 'people' gaat veelal over (middel)lange termijn effecten in de toekomst. Waarde dient niet enkel uitgedrukt te worden in korte termijn winsten en kasstromen, maar moet eveneens een reflectie zijn van de kracht van de organisatie gericht op de langere termijn

---

Concept 5: Verband tussen resultaat en eigen vermogen

- Toepassing op 'profit': winst en verlies leiden respectievelijk tot een top 1 toename en afname van het eigen vermogen
- Toepassing op 'people' en 'planet': het basisprincipe van standen en stromen en de daarmee samenhangende waardekringloop is mogelijk toepasbaar binnen de waardekringloop van de circulaire economie en richt zich dan met name op het minimaliseren van 'eindige input' en 'negatieve output'

Concept 6: Going concern principle

- Toepassing op 'profit': uitgangspunt van waardering is dat de rapporterende eenheid niet binnen afzienbare tijd faillieert
- Toepassing op 'people' en 'planet': idem, maar hier gaat het meer om het inzichtelijk maken van cruciale natuurlijke (maar ook menselijke en sociale) bronnen waar de organisatie van afhankelijk is voor haar continuïteit

---

Concept 7: Matching principle

- Toepassing op 'profit': opbrengsten en gemaakte kosten voor deze opbrengsten worden in dezelfde periode verantwoord
- Toepassing op 'people' en 'planet': voor het beter inzichtelijk/beheersbaar maken van externaliteiten als kosten op dit gebied, geniet intracomptabele verwerking van deze kosten de voorkeur, maar dit staat los van het 'klassieke' matching-principe

---

Concept 8: Realisatie-principe

- Toepassing op 'profit': opbrengsten worden verantwoord in de periode waarin het product of dienst verkocht en geleverd is
- Toepassing op 'people' en 'planet': de enge 'klassieke' definitie van het realisatie-principe lijkt niet toepasbaar vanuit het perspectief 'people' en 'planet'. Vanuit een iets ruimere definitie, waarbij het gaat om het moment van het leveren van de productieve prestatie, is dit principe beter toepasbaar. Nog ruimer gedefinieerd kan dit principe een mogelijke bijdrage leveren aan het transparant maken van de 'eerlijkheid' van de waardeverdeling in de hele keten

---

Concept 9: Voorzichtigheids-principe

- Toepassing op 'profit': schattingen moeten in situaties van onzekerheid met zorg plaatsvinden
- Toepassing op 'people' en 'planet': het voorzichtigheids-principe ten aanzien van 'people' en 'planet' is met name van toepassing bij onzekerheid van informatie omtrent waardecreatie. In dat geval kan dit principe een bijdrage leveren aan borging van kwaliteit van deze schattingen, middels het transparant maken van de aannames m.b.t. deze schattingen

---

Concept 10: Waarderingsgrondslagen

- Toepassing op 'profit': waardering op basis van entry-, exit- of mixed values
- Toepassing op 'people' en 'planet': door het ontbreken van een verkoopmarkt voor waarden op het gebied van 'people' en 'planet' lijken marktgerelateerde waarderungen (en daarmee de exit-value en gedeeltelijk de mixed-value) niet toepasbaar. Binnen de mixed-value benadering kan mogelijk de vervangingswaarde een rol spelen, mede in het kader van 'regenerate' en 'restore'.

Triple-entry accounting (1)

- Enkel boekhouden: samenstelling eigen vermogen
- Dubbel boekhouden: resultatenrekening als intracomptabel verklarend overzicht voor de vermogensmutatie tussen 2 balansen
- Drie-dimensionaal boekhouden: 'winstmutatiestaat' als intracomptabel verklarend overzicht voor de winstmutatie tussen 2 resultatenrekeningen (Ijiri)

Triple-entry accounting (2)

- Let op: triple-entry systeem Ijiri is iets anders dan systeem Grigg (in het kader van blockchain): bij Ijiri gaat het meer om beslissingsrelevantie en bij Grigg meer om betrouwbaarheid
- Triple-entry accounting is al gekoppeld aan de Balanced Scorecard (o.a. door Peppelenbosch) → een mogelijke uitdaging is nu om triple-entry te koppelen aan de Multicapital Scorecard!!!
- Hoe ziet de 'strategy map' er uit bij multicapital accounting???

Recognised Comprehensive Accounting Principles (1) Reporting 3.0 PLAN

- **Relevance:** symbiosis of sustainability context and materiality
- **Strategic:** dynamic business logic, forward looking
- **Multicapital:** interconnected, circular

Recognised Comprehensive Accounting Principles (2)
Reporting 3.0 DO

- **Sound & Quality Governance:** accountable stewardship, integrity, trustworthy, continual improvement
- **Responsive Entity:** entity-specific but open, transparent, responding to stakeholders
- **Interdisciplinary:** integrating inputs from diverse disciplines, teams

---

Recognised Comprehensive Accounting Principles (3)
Reporting 3.0 CHECK

- **Intertemporal Value:** integrated impact, weighting implications for future, longer-term value
- **Comparability:** consistent and standards-aligned
- **Assurability:** verifiable, replicable, transparent on method

---

Recognised Comprehensive Accounting Principles (4)
Reporting 3.0 ACT

- **Integrated Risk & Opportunity Management:** probability & magnitude, compliant & innovative
- **Decision-useful & Actionable:** measurability, clarity & timeliness
- **Faithful Representation:** reliable, accurate, objective, balanced & complete

---

Conclusies

- De meeste basisconcepten van accounting zijn niet (zonder meer) toepasbaar voor het sturen op meervoudige waarde
- Het verdient de voorkeur om zoveel mogelijk intracomptabel te verwerken, bijvoorbeeld via een (doorontwikkeld) triple-entry-systeem
- Hier liggen wel vele uitdagingen, waaronder het vormgeven van de 'strategy map' bij multicapital accounting
- Het RCAP (Reporting 3.0) biedt een interessante set van concepten bij een bredere, meer extra-comptabele PDCA-aanpak

---

Literatuur (1)

- Blommaert, A.A.M. (1994) *Additional Disclosure: Triple-entry en Momentum accounting*, Dissertatie Universiteit Maastricht
- Grigg, I. (2005) *Triple Entry Accounting*, http://iang.org/papers/triple_entry.html
- Hambiralovic, M. & Karlsson, R. (2018) *Blockchain Accounting in a Triple-Entry System*, thesis Lund University
- Ijiri, Y. (1986) A Framework for Triple-Entry Bookkeeping, *The Accounting Review*, Vol. 61, No.4, October 1986, pp. 745-759

Literatuur (2)

- Melse, E. (2008) *Accounting for trends: Relevance, Explanatory and Predictive Power of the Framework of Triple-Entry Bookkeeping and Momentum Accounting of Yuji Ijiri*, Dissertatie Universiteit Maastricht
- Peppelenbosch, A.N. (1996) *Dubbelboekhouden en 3D-Accounting*, *Tijdschrift voor Bedrijfsadministratie*, Nr. 1194, september, pp. 323-329
- Skole-Sorensen, P. (2016) *An Argument for the Implementation of Triple-Entry Bookkeeping* thesis Aalborg University
- Wagenveld, J (1996) *The Future of Double-Entry*, Ribes Research Report R 9604/A Erasmus Universiteit Rotterdam

---
